

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.
Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
börmentesen küldendők.
Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDÉK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben hához hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
fél évre . . . 2 frt,
negyed évre 1 frt.
Hirdetmények díja:
3 hasábos petit-sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.
Nyilvánt. díja 15 frt.

Három ünnep.

Rövid öt nap alatt három ünnepet ülünk meg Magyarországon. Vallási, nemzetiségi, politikai és történelmi tekintetben nagyérdékű mind a három és bár külön véve mindenik egy magában lekötő a gondolkodó figyelmét, kapcsolatoságuknál fogva még inkább emelkedik jelentőségük.

Augusztus havának 15-dikén Nagy Boldog Asszony ünnepe ülök az egész világ római katolikussai. De sehol sem oly nagyérdékű, oly történelmileg fontos és nem csak vallási, hanem nemzeti jellegű e nap emléke, mint Magyarországon. Nemcsak azért, mert Magyarország védője — Patrona Hungariae — kegyeletes tisztelőtere van rendelve, kinek symbolumát országunk pénzén, zászlóin évszázadokon keresztül lehetett látni a dicsőség ragyogó s a hanyatlás gyászos napjaiban, hanem azért is, mivel az első apostoli magyar királynak Szent Istvánnak is mintegy emlékünnepe az, e napon tevén fel a dicsőült férfit a szent koronát s 38 év múlva szintén e napon hunyta le szemeit végpihenésre, miután megvetette a királyi Magyarország fennállásának szilárd alapjait.

Valóban méltó, hogy a Szent István király napját, augusztus 20-át közös nemzeti ünnepként üljék meg a magyar nemzet! Nemcsak idő sorozati rendben, hanem minden tekintetben első királyja ő Magyarországnak. A kereszténység behozatalával Európa keresztény társadalmában kiváló helyet vívott ki, s midőn az oly hatalmas pápai székét megnyerte, bölcs tappintattal megtudta védeni országát annak hűbéries befolyásától. A hadseregét újjáalakításával erős hadsereget, a megyék rendezésével a jó közigazgatást, szigorú törvényekkel szigorú jogszolgáltatást teremtett. Szívesen fogadta az ipar, kereskedelem, művészet, tudomány férfait, s nemcsak bőkezűen adományozta meg az általa alapított

tott püspökségeket, monastorokat, hanem saját példájával mutatta meg, miként kell, mint keresztény, mint bölcs kormányzó, mint hős lovag, mint igazságos bíró élni, működni, cselekedni.

Nagy fordulatot képezett nemzetünk életében Szent István uralkodása; hálásan emlékeznek meg róla az utókor. De a hálás kegyelet szintoly melegséggel fordul jelenleg uralkodó királyunk, I. Ferenc József ő felsége személyéhez, mint Szent István apostoli utódjához, kinek 54-dik születési évnapját Nagy Boldogasszony és Szent István ünnepei között, augusztus hó 18-án alattvalói ragaszkodásunk örömezteteli között ünnepejük meg. Uralkodási éveinek mindenike fontos történelmi érdekekkel bír, de azon 17 év, mely megkoronázata óta repült el felettünk, egy korszakát jelzi Magyarországon állami életének és fejlődésének.

Valódi méltó utódja az első nagy királynak. Királyi tetteiben, alkotmányos érületében, bőkezű pártolójában a tudománynak, művészetnek, atyjában a szegényeknek, özvegyeknek, árváknak. Alatta emelkedett Magyarország a régi kort megközelítő jelentőségre Európa államai között s a mi alkotmányos és kulturális fejlődésünket illeti, erre tudomány-szeretete, rendíthetetlen alkotmányos érülete, lovasias jellemmel párosult humanismusa, bölcs előre látása s a maga valódiságában felismert magyar nemzet iránti szeretete döntő befolyást gyakorolnak.

Igy olvad össze a múlt emléke a jelennel, s ha Szent István birodalmának népe hű marad nemzeti tradícióihoz, s a haladó kor vívmányait magáévá téve, hiven ragaszkodik uralkodójához, meg fog állani ezentul is az idők viharai között erősen, szilárdul emberileg ki nem számítható időnkig!

Nagy-Enyed pusztulása és a vár ostroma 1658-ban.

(Folytatás.)

A további veszedelem, melyet a rendek ott Szamosújvár utcáin könnyes szemekkel emlegettek, „a szegény hazára s abban megmaradt kicsiny nemzetre” rövid időn be is következett.

Erdély 1542. óta a török állam fennhatósága alatt állott. A portának évi adót fizetett. Az ország rendi által választott fejedelmeket a fejedelemségben a szultán erősítette meg.

Azon viszonyból, mely az erdélyi fejedelmek és a török állam közt fennállott, önként következett, hogy Erdély főleg külföldi csak a porta előleges beleegyezése kinyerése után viselhetett.

Rákóczy György Lengyelország elleni hadjáratát a porta beleegyezése nélkül, sőt határozott ellenzése daczára indította meg. E miatt az a szerencsétlen Rákóczy György fejedelem iránt engesztelhetetlen haragra gyult s egy 1657. szept. derekán kelt fermánban őt fejedelmi méltóságától megfosztja s az ország rendjeinek meghagyja, hogy helyette más fejedelmet válasszanak „Erdély országának hasznára alkalmatost.”

A rendek november 1-re Fehérvárra össze is gyűltek s egyezkedést kezdtek Rákóczival. A megegyezés a fejedelem és a rendek közt létre is jött ily formán: Rákóczy beleegyezik, hogy helyébe más fejedelem választassék, de azon feltétel mellett, hogyha egy év alatt sikerülne a porta haragját kiengesztelnie, azon esetben az új fejedelem mondjon le s helyét Rákóczynak engedje vissza. — Ezen létrejött egyezség alapján a rendek nov. 3-án fejedelemnek az öreg Rhrédei Ferenczet meg is választják, de nem esketik fel, hogy a fejedelmi méltóság Rákóczyra annál kevesebb akadályal szállhasson vissza.

Rákóczynak a porta haragját kiengesztelnie nem sikerült. A fejedelmi méltóságtól megválni pedig nem birt elég lelki erővel. Erőszakhoz folyamodik tehát s a pártján levő székelység s a főnemesség (gyrésének segélyével 1658. január hó 22-én Medgyest, hol az erdélyi rendek Rhrédei Ferenc fejedelemmel gyűléseztek, ostrom alá veszi, Rhrédeit lemondásra kényszeríti s a fejedelmi méltóságot erőhatalommal újra magához ragadja.

Rákóczy emez eljárása folytán Erdélynek, — melynek földét a Bástia korától, tehát csaknem egy félszázadra

TÁRCZA.

Ne kérdezd azt. . . .

Ne kérdezd azt hogy szeretlek,
Nem mondhatom én neked meg,
Nem akarom, s nem is tudom
Megmondani ilyen uton.

Künn a hallgató magányban
Énekelő csalogány van.
Eredj oda, tőle kérdezz' —
S kérd' mint jutott énekéhez?

A csalogány, mint a lelkem,
Südogál egy nagy gyötrelmen,
Egész napon mind azt hajtja,
Édes bú mi fogva tartja.

Kérdezd meg a kis patakot
Mely locsogva, dalogat ott
Midőn a nap kebelén reng, —
S kérd' tőle, e kép mit jelent?

Kispatak, szerelmem képe,
Tiszta habja, tiszta mélye,
Ott rejti el, óvja hiven,
A napot: — arezod tükriben.

Kérd az imbolygó fa lombot:
Mi az, amit én nem mondok?
S kérdezd meg a ringó árnyat:
Mért halak én meg utánad? . . .

Nagy-Enyed, 1884. —

Szabó Ferencz.

Egy óra a püspökladányi indóház éttermében.

Az 1882-dik év december havában utam Püspökladányon át Budapestre vitt.

A kihaltak látszó, de csak alvó természet minden jeleneteivel teljesen összhangó volt szédült életem kedély világával.

A ködös, komor idő oly hű képmása volt borongos, felhős életemnek, mint egy festmény, mely hiven és minden részleteiben összhangzóan tükrözi vissza az eredeti alakot. A hideg idő, mely egyre elviselhetetlenebbé vált, szívem rideg sivárságával iker-testvér volt.

A Biharhegység nagyszerű és fenséges látványa óriási hegytömegeivel, a szebbnél-szebb piros, fehér és kék színt játszó hegyoldalak, merész, égit emelkedő csúcsaikkal, a máskor oly vidáman csevegő, de most néma, jégpáncélba szoritott kedves Kőrös éppen ugy nem érdekelt, mint az alföld végtelen rónasága az ő szendergő, de azért mégis oly vonzó és lélekemelő fenségségével.

S e szív, mely eddig nem csak a viruló tavasz bú-bájosságában és szépségében, de a holt természet egyhangúságában is fel tudta lelteni az örömet, szépséget és gyönyört, most hideg és minden iránt közönyös maradt. Olyan volt, mint egy kialudtnak látszó hamvveder, dobogott ugyan, de lelkesedni nem tudott. Oly lethargiába süllyedtem, melyből sem a táj költői szépsége, sem a boldog multra való visszaemlékezés nem tudott kiragadni. Ily életunt kedélyvilággal érkeztem egyik állomásról a másikra. S hogy kedélyem érzéketlensége teljesebb legyen, idejártul az is, hogy egyedül utaztam.

Hasztalan kértem, könyörgtem a szolgálatot telje-

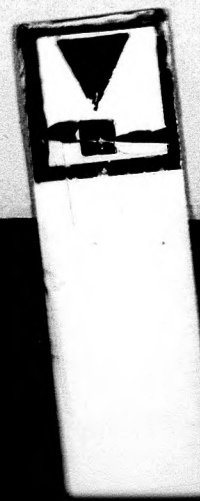
sítő konduktorhoz, hogy helyzetem megszánva, bocsásson még valakit kupémba, az mind hiábavaló volt. Utas hiányában kérésem nem teljesíthette. — Látva, hogy helyzetemen nem segíthetek, megnyugodtam sorsomban s szabadfolyást engedtem gondolatimnak.

Magam elé varázsoltam a múlt idők örömteljes, vidám napjait. Elmerengtem házas életem aranyipiczi napjaira, melyekben egy festői szépségű s angyal jóságú gyöngéd nő oldala mellett végtelen boldognak s meglegedettnék éreztem magam. Összehasonlítam a boldog multat az akkori sivar örömtelen jelennel s könyeim záporával áldoztam az elköltözött felejtethetetlen hitves-társnak, szóval ábrándokba merültem, mert a rideg való iszonyuan marezangolta szívemet. E mámoros ábrándozásomból a konduktor szava ébresztett fel, jelezve, hogy a püspökladányi indóházhoz érkezünk.

Mihelyt a vonat megállt, azonnal emberek közé siettem, hogy kedélyemet marezangoló fájó gondolatoktól bár egy percre is megszabadulva, egy kis szórakozást találjak. Az étteremben sűrűn hullámozott a nép, az asztalok annyira el voltak foglalva, hogy csak nagy nehezen kaptam annyi helyet, hol szerény étkezésem elvégezhessem.

A mint egy asztal mellé beültem, velem szembe egy nőt pillantottam meg, ki arcának úde bájosságából itélve, alig lehetett több 24 évesnél.

Termete sugár s plastikailag kidomborodott alakja a legszebb alkotású nők egyikévé tette. Haja sötét szőke s buzavirág szín szemei oly kedvesek voltak, hogy minden buskomorságom daczára is érdeklődni kezdtem az ismeretlen nő iránt. Épen ebédem végeztem, midőn a konduktor, kit már rég ismertem, nevémen szólítva mondá: „a vonat 60 percnyi késés után fog Budapest felé indulni.”

terjedő idő alatt, idegen ellenség nem taposta s a Beth-G. és I. Rákóczy György böles kormányuk alatt régi sebei behaggytak, — újabb, óriási szerencsétlensége közzítettet elő.

A porta Rákóczy emez eljárását a mint bírül veszi, ellene és a szerencsétlen Erdély ellen iszonyu boszút forral s május havában a szilisztriai basát, a tatár khánt, az oláhországi és moldvai vajdákat összesen mintegy 200 ezer emberrel Erdély ellen indítja.

Ezen temérdek emberből álló rablóhadakat előre nyomulásukban Rákóczy csekély számu seregével feltartóztatni megkísérlő ugyan, de arra képtelennek bizonyult.

Aug. derekán a török, tatár és oláh hordák áttörnek a bodzai sároson, melyet némely székely csapatok védelmeztek. Bodza várát, melynek őrsége menekült, megszállják s mintegy feltartóztatatlan piszkos romboló ár elárasztják előbb a Barcaságot és Háromszéket, aztán Erdély szívébe bennebb és bennebb nyomulnak.

Utjokban egy falu sem maradt épen, a kastélyokat, udvarházakat felperzselték, a kerített városokkal roppant sereget fízettettek. A mi közébe akadt, minden zsákmányt nyá lett s a barmokat és embereket vegyes tömegekben hajtották maguk előtt. A birtokos nemesség a kerített városokba, a nép szegényebb osztálya az erdősegekben, barlangokban kerestek menekülést. A ki nem menekülhetett vagy kardrahányatott, vagy fogságba huzolatott. A hol ez a pusztító had elvonult, onnan kipusztult az élet, — egész falvak semmisültek meg, mintha nem is lettek volna.

Szeptember 5-én a pusztító had Erdély fővárosa, Fehérvár alatt állott. Minthogy ennek őrsége nem volt s erődítvényei is elhanyagolt állapotban vala, kénytelen volt meghódolni. — A város polgárságának egyrésze Enyedre menekült. A Bethlen-főiskola diáksága — mintegy 35-ön — eleintén védelemre gondoltak, később azonban a védelem lehetetlensége felől meggyőződve, Basire Izsák tanárukkal együtt Kolozsvárra vonult.

Következő napon a vad ellenség a városba és várba özönlött s a fejedelmi város feladatása kezdetét vette. Kiraboltak mindent, magán lakházakat, templomokat, a fejedelmi sirbirtot, melyben erdélyi fejedelmeknek hamvai pihentek. A rablás végeztével felgyújtották a külső és belső várost, a drága fejedelmi palotákat, a Bethlen tanoda épületeit, a gazdag könyv- és levéltárt. A várbeli fejedelmi templomot úgy gyújtották fel, hogy előbb szétszedték és összetörték a templom ülszékeit, aztán eme gyulékony romhalmazt a kettős torony alá hordták s ott tüzet adtak.*)

Az enyedi hírlévén, hogy a törökök, tatárok, oláhországi és moldvai oláhok a Bodza szoroson Erdélybe törtek s az országot tüzzel-vassal pusztítják, hogy ezen rémhír valósága felől maguknak biztos tudomást szerezzenek, néhány polgárt maguk közül kiválasztanak s megbízzák, hogy menjenek el arrafelé, hol hírszerint az ellenség pusztított s a dolgok állása felől biztos hírt hozzanak. Ez a küldöttség az ellenség fölkeresése végett előre is megy egész Fogarasvárig, melyet az ellenség már ostrom alá vett volt.

Visszatérvén, hírlévén hozzák, hogy a temérdek ellenség Erdély határát csakugyan átlépte, — iszonyu rablást,

*) A szájhagyomány szerint ekkor pusztultak el többek között Orbó, Miriszló, Csekelaka alsófehérmegyei községek, melyek régi helyeiken nem is épültek fel többé, hanem a fűtáktól kissé bennebb, erdőben.

Az ismeretlennek látszó nő, nevé hallatára figyelmes lett s buzavirágzin szemével oly barátságosan nézett reám, hogy bátorságot véve, társalgásba bocsátkoztam. A szokásos bemutatás után elmondván, hogy hová utazom. Röviden elbeszéltem, hogy ez előtt 4 évvel mint ismerkedtem meg nőmmel, ki iránt első látásra oly hév szerelemre lobbantam, hogy mellőzve a mai házasságoknál főszerepet játszó pénz, vagyon és gazdagság hajhászást, csak tiszta, önzetlen szerelemből vettem el. Leírtam előtte azt a végtelen boldogságot és gyönyört, melyet nóm, a földi angyal körében tölték el. Végül fájó szívvel és fűldokló zokogás közt beszéltem el azt a végtelen csapást, mely felejthetetlen nóm elhunytá alkalmából engem ért. A szép nő buzavirág szín szeméből nagy könnyecsek hullottak alá s egész lényében megindulva a legőszintébb részvét nyilatkozat mellett nyújtá bársonypuha hófehér kezét, melyet én ajkamhoz vive megcsókoltam. E valódi s igazán őszinte részvétől meghatva, kiléte felől tudakoztam. Felvilágosítást kérek ama drága könyvek felől, melyek az én sorsam felett, mint idegen hullattak.

A szép nő ismét reám fűgleszté szeméit s kezem megfogva így szól: „Én önmagam egy ifjúkori barátom nője vagyok, ki önmagom szomorú sorsában igaz őszinte részvételt osztok. Neve B. Irma, kit ön mindig „aranylánykának“ nevezett s ki már öt év óta S. G. gyógyszerésznek neje.“

S mielőtt ön barátom tovább utazna, azalatt gyémánttal kirakott kis órácskáját megnézte, mert még csak 10 percnyi időnk van, szükségesnek tartom önmag, mint ifjúkori barátomnak sorsomról egyet-mást elmondani.

pusztítást és gyilkolást visz véghez mindenfelé s rövid idő mulva Enyed vidékére is biztosan meg fog érkezni.

E rémhírre a polgárság a város védelmét kétségbeesett erőfeszítéssel és lázas sietséggel szervezni kezdé. A férfiak fegyvert ragadnak s az akkori városi főhadnagy Boltos Mihály mellé Gáspár János városi polgár személyében még egy hadnagyot választanak, kik előre látható küzdelmeikben vezérek legyenek. A vár falait kiigazgatják s általában a várat lehetőleg védelmi állapotba hozzák. Tóth Mihály és Nagy János felügyelete alatt a kapukban, tornyokban, az utcákban, sorompóknál őreket álltanak fel, kik ezekre éjjel-nappal a legéberebb figyelemmel vigyáznak. A várkapukra felügyellel Szabó Keresztély és Csizmadia Mihály bizattak meg. Előbb azonban kemény esküt mondatnak velük, hogy előjáróikhoz hívek lesznek, a várost az ellenségnek el nem árulják, a vár kapitányoktól vett erre vonatkozó parancs nélkül előtte meg nem nyitják. Arany és ezüstneműket, szóval értékesebb tárgyaikat a vár bástyáiba, pinceszébe, a nagytemplom segrestyéibe helyezték el. Löporróll gondoskodnak, ólom tálaik s tányéraikból golyókat öntenek.

Miután a város védelmét ilyenformán lehetőleg szervezték, Lippai Mihály vezetése alatt egy 7 emberből álló kis csapatot újonlag a közleg ellenség elébe küldenek, mely annak hollétééről, mozdulatairól, utjainak irányáról lehető tudomást szerezzen s ezek felől a polgárságot értesítse. Ez a kis csapat Medgyes körül az ellenségre rá is talál, honnan visszatérve auguszt. 21-én, hírlévén hozzák, hogy az ellenség Enyed felé gyorsan közelg.

Ez a kis kémlőcsapat a városba alig érkezik vissza, már egy pár óra mulva, déli 12 órakor, az Alszegeből menekülők jönnek s rémülve beszélnek, hogy egy portyázó ellenséges lovascsapat Csombordnál a Maroson átvonva, az új malom (mostani alsó malom) megrohanta s azok közül, kik a malomba öröktek, nehányat foglyul ejtett és huzcolja.

E rémhírre a városban lármadobot vernek s a fegyveres polgárság gyorsan az ellenséges csapat ellen vonult s azt a szontkirály-utca végétől balra megtalálván, bátran megtámadja, megveri és tűzbe veszi s a Maroson túlra visszanyomja. Lippai Mihály néhány fegyveres polgárral az „új malom“ felé vonul. Néhány ellenséges lovasra itt is találunk, kik a foglyok megkötözésével voltak elfoglalva s általában a malomban ejtett zsákmány elhurcolásában fáradoztak. Lippai emberei itt egy ellenséges lovas megölnek, a többit megfutamtják s a foglyokat megszabadítják.

Ez az első támadás aug. 21-én történt. Ettől egy hétig ellenséges csapatot nem láttak. Aug. 28-án azonban az örök hírlévén hozzák, hogy most már Felenyed felől, a havasokról közleg mintegy 100 főre menő ellenséges csapat. A lármadob a városban újra megveretik, a vészhangok megkondulnak, az öregek, nők, gyermekek kevés féltettebb holmijökkel kezökben a vár felé sietnek, a fegyveres polgárok pedig gyorsmenetben vonulnak a Várszege utcán fel a közleg ellenség elébe. — Azt Felenyedhez közel csakhamar meg is találja, megtámadja, futásra kényszeríti, számos összekötött foglyot tőlük elvesz. Elvesz továbbá 40 lovat s nagymennyiségű másfajta rablott portékát, miket a város hadi pénztára részére nyilvános árverésen pénzre tesznek. Az árverezés 3 napig tartott.

Ettől szeptember 8-ig ellenség a várost újra nem háborgatta.

(Folytatása következik.)

Szülöm, mit ön igen jól tud, özö és pénzvagyó emberek voltak s a mai korban annyira divatos vagyonhazasságot tartották az egyedüli házasságnak. Egy ifju tapasztalatlan leány valódi és tiszta szerelmét nemcsak minden számításon kívül hagyták, hanem gúnyos megjegyzésekkel és komoly elletapasztalattal neveltség tárgyává igyekeztek tenni. Ennek következménye az lett, hogy én, ki soha fény és pompa, gazdagság és kincs után nem vágyódtam, akaratom ellenére öt év óta egy gazdag, de öreg gyógyszerész neje vagyok. Azóta életem szakadatlan láncczolata a tantalusi kinoknak, míg ön szíve szerénti házassága következtében végtelen boldog és megelégedett volt s míg egy igazán szerető hív nő karjai közt a házasság élet leggyönyörtebb perceit élvezé s volt egy lény, ki önt a társadalmi élet küzdelmei, bajai és fájdalmai után nyílt, őszinte és forrón szerető szívvel fogadta s a bú és szomorúság sötét felhőit gyöngéd szavaival eloszlatá, addig én a szenvedések és fájdalmak egész tengerével voltam és vagyok körülvéve, s nincs egy perze sem életemnek, melyben magam boldogtalan és szerencsétlennek ne érzem. A vagyon és gazdagság, jólét és kincs, mely más körülmények közt talán örömet és megelégedést szerezne, most unalmas és kiállhatatlan s szenvedéseim még inkább fokozzák. Igaza van a költőnek, hogy a szerelem mindent pótol, de a szerelmet semmi.

Én egyik szerencsétlen áldozata vagyok a mai korban oly irtozatos módon felburjánzott vagyon házasságoknak. Szülöm elnémitották ifju szívem legszentebb érzését s kényszerítették, hogy egy 60 éves öregnek karjai közé

LEVELEZÉS.

Nagy-Enyed, 1884. augusztus 15.

— Egyházi főgondnoki beiktatás. — Városi közgyűlés. —

A nagyenyedi ev. ref. egyház folyó hó 10-én ünnepélyes közgyűlést tartott Szilágyi Farkas lelkész-gondnok elnöke alatt, mely alkalommal — mint már e lapban előre jelezve volt — az egyházkerületi közgyűlés által megválasztott főgondnok igttatott be hivatalába. Miután az ig. tanács leirata felolvastatott, melyben az egyház-község értesítettik, hogy a főgondnoki tisztre nagys. id. Gáspár János ur választott meg az egyházkerületi közgyűlés által, — Szilágyi Farkas szépen átgondolt beszédben fejtegetve ezen egyház vallásérkölesi és nemzeti missioját s a főgondnoki állás fontosságát, felhívta az újon választott főgondnokot, hogy ezen fontos megüsztelő elhivatást, mely munkás élete, hazafias és vallásos tevékenysége s kitartó buzgóságának egy új működési tér nyit, fogadja el; egyszersmind biztosítja őt arról, hogy egyházunk minden tagja őszinte örömmel és teljes megnyugvással vette a választás hírt tudomásul, s teljes bizalommal teszik közéletünk derék harcászának tevékeny és önzetlen kezeibe egyházunk legmagasabb és legfontosabb hivatalos állását. — Végül istennek áldását kérve a főgondnok működésére, felkéri, hogy már ezen gyűlés elnöki székét elfoglalván, a gyűlést böles tappintatával tovább vezetni sziveskedjék.

Főgondnok meghatottan válaszolt a felhívásra s legnagyobb örömmelre kinyilatkoztatja, hogy daczára sokféle teendőinek, ezen reá nézve megüsztelő állást elfogadja azon biztos reményben, hogy az egyháznak derék lelkészei, hivatalnokai, hivatott consistoriuma és minden tagjai őszintén fogja támogatni minden törekvésében, melyek az egyház szellemi és anyagi ügyeinek izmosodására és fölvirágztatására lesznek irányozva. Ezen kijelentést a gyűlés ismételt éljenzéssel fogadta s új főgondnokunk — kit isten sokáig éltesse! — az elnöki székét elfoglalván, a consistorium egyhármadának kilépése folytán megüsztelő helyek választás útján való betöltésére hívja fel a gyűlés figyelmét. A választás titkos szavazás útján megejtetvén, Kovács Gyula, dr. Magyarai Károly, Veress Gábor, Török Dániel, Vajna István, Sebesi Ádám, Csató János, Tóth Miklós, Tatár Sándor és Vecsei Ferenc 3 évre, Rákosi Bálint két évre consistoroknak jelentetnek ki. Isteannek áldása legyen a főgondnok és a megüsztelő consistorium működésén!

Nagyfontosságu és városunk culturalis fejlődésében messze kiható ügyet tárgyaló folyó hó 11-én tartott városi képviselőtestület közgyűlése. — A községi iskolaszék ugyanis belátva azt, hogy e város kebelében fennálló népoktatási intézetek nem elégséges a tankötelesek befogadására, s tudva azt, hogy a felekezetek iskoláikat sem alkalmas tantermekkel, sem kellő számu tanerökkel be rendezni nem képesek; elődázhatlan köteleességének ismerte, egy-egy községi elemi fiú és leányiskola felállítása ügyében a kezdeményező lépést megtenni. Ebből kifolyólag előterjesztéssel járult a városi képviselő testülethez, melyben kimutatja a jelenleg létező elemi iskolák elégtelenségét és a községi iskolák szükségességét, kéri a képviselőtestületet, hogy vegye ezen fontos kérdést tárgyalása alapjául s intézkedjék, hogy e nagyfontosságu ügy megoldást nyerjen.

dobjam magam csak azért, mert gazdag.

Egy viruló s az ifjúkor úde bájával teljes mértékben bíró nővel szembe, mily iszonyu contrast egy 60 éves férj. — Hol van Krézus minden kincse és drágasága, hol Peróé s Kalifornia aranytól duzzadó bányái, melyek a közötem és férjem kötti különbséget nem kiegyenliteni, de legalább arányba tudnák hozni.

Hatvan éves férj és 19 éves feleség! oh mily szánandó és keservteljes frigy! De oh uram, nem utatom tovább szerencsétlen és szánandó helyzetem elbeszélésével, csak arra kérem, hogy őszinte és nyílt szavaim ne magyarázza félre. Én nem érzéki gyönyörök hiányát siratom, hanem azt a boldogság elvesztését, melyet a természet örök törvénye szab emberi életünk elő.

Jól tudom, hogy a mai kor emberei a házasságot igen is az érzéki gyönyörök szempontjából itélik meg s egy ifju asszony ilyes nyilatkozatát könnyen félremagyarázhatnak. — Mindenben lehet az ember praktikus és spekulans, de a házasság élet ilyesmit nem tür.

De én bízom önmag, hogy nyíltságomat nem fogja megítélni és aljas érzelmek nyilvánításának betudni.

Ez alatt az étteremben elhangzott a figyelmeztető szó az elindulásra és én meglátva bucsuztam el ifjúkori barátomtól, kinek szavai megerősíték bennem Karr Allonz ama mondását: „hogy a férfi házasságban egy kitombolt mult után nyugalmat keres; a nő egy a governantok és mamák által nyügben tartott élet után szabadságot óhajt“

J. A.

A városi iskolák felszervezése ügyünk felvételére 4 osztályú kolónák felállítását melyben alkalmas helyek akarata megdegni, elhatároztatásig a jelenlegi fiú- és leányiskolákhoz hordozza az ügyet jelenleg is hozva, kitételeit; — állam állam a teljes polgárok. Ha a culturalis ügy tanügyi törvénykönyv lami a magyarságban. — selőtestület örökre kihárosi hatóság

Igazán „Ellenzék“ virágzásnak ha azt monborodásának zék“ szerkes hódított, ru tól; igen, ma a vivát Abru lelkismerete évekkel 6000 mások kezé hálá e teher jövedelméből is kellett fed tázza, mit de tetterős tiszt nének most alakult „há Kik elő hajlónak elő ki bátran zá csak ne oly undorral ford lezójától is, egy „kliknek hogy mit tes ne dobják od menteni, gon leányiskolánk foly, mi is nem a jeleni török? Lan nem is választ hisz a román fordulnak el csak így leh

A m Csak ne ország minde Palóczy László nek székhely Mintha utcain az ő járt-kelt éjjel-őreg Avasnak mindenütt ter dal, zene és harmoniába o rónaságon, m jai öntöznek! Gazda é itthon volt. A vigal nebbek, az ü zeti lobogók pélynek... c sokáig a jövő

A város képviselőtestülete azonnal belátta, hogy ezen iskolák felépítése s általában a népoktatási ügynek újraszervezése égető szükség, kimondotta, hogy népoktatás ügyünk felvirágzása szempontjából közszükséggá vált egy 4 osztályú fiu- és egy 4 osztályú leány községi elemi iskolának felállítására, valamint oly iskolai épület emelése, melyben egy a teljes polgári, mint az elemi iskolák alkalmas helyet találjanak. Miután azonban a város legjobb akarata mellett sem képes ezen ügyet saját erején rendezni, elhatározta felkérni a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi minisztert és magas kormányt, hogy: 1-ször a jelenleg állami és községi költségen fennálló polgári fiu- és leányiskolát államosítsa, annak minden költségeit hordozza az állam és a város akkor azon összeggel, mellyel jelenleg a polgári iskolát segélyezi, újabb áldozatot is hozva, két teljesen berendezett községi elemi iskolát létesít; — 2-ször hogy a város által vásárolt telken az állam állami költségen oly épület emeljen, melyben egy a teljes polgári, mint az elemi iskolák helyet találjanak.

Ha a magas kormány ezen hazafias magyar várost kulturális céljai keresztülvitelében segélyezni nem késik, úgy tanügyünk rövid időn e város jogos kívánalmi és a törvény követelményei szerint lesz rendezve. Hiszünk is, hogy a magyar kormány nem lesz szűkmarku ezen állami és nemzetiségi fontosságú város segélyezésében, mely annyiszor megmutatta hazafiságát a szenvedések vértanúságában. — Vajha rövid időn siker koronázza a képviselőtestület fáradozását, mely N.-Egyed történetében egy örökre kiható intézménnyel gazdagítaná a jelenlegi városi hatóság alkotásait!

S-n.

Abrudbánya, 1884. aug. hó.

Igazán nem tudjuk elgondolni, hogy a kolozsvári „Ellenzék” című lap mennyire igyekszik az itt oly szép virágzásnak induló városunk közigazgatását megingatni, sőt ha azt mondom, hogy valamennyi értelmes polgár felháborodásának ad kifejezést, akkor ne essék rosszul az „Ellenzék” szerkesztőjének, ha lapja mely eddig oly szép tért hódított, rut gyűlölettel fordul el mindenki annak olvasásától; igen, mert a folyó év augusztus 7-diki számában „ki a vívat Abrudbányán” című cikkében is megtámadja azon lelkiismeretes tisztviselőt e városnak, kik csak ezelőtt 6 évvel 6000 ezer frt egyenes adóhátrálékkal vették át a mások kezéből e város vezetését, — s most istennek hála e teher a városról lefektetett, pedig 12000 frtnyi jövedelméből a városnak még tisztviselőit s több kiadásait is kellett fedezni, s most, hogy a város adósságait tisztázta, mit derék polgármesterének lehet köszönni, s hogy tetterős tisztviselői vannak, sokaknak szemet szúr s szeretnének most a tisztásba halászni s különösen az itt idiatiter alakult „haladó pártnak.”

Kik közül bár csak egyet ismernénk, szívesen meghajolnánk előtte, hisz mink is annak vagyunk hívei, bontsák ki bátran zászlójukat, mert örömmel sorakozunk alája; de csak ne oly emberek legyenek azok a zászlóvivők, kiktől undorral fordul el a társadalom, mint az „Ellenzék” levelezőjétől is, s így magokat meg nem nevezik csak egy „kliknek” tekintjük, tehát gondolják meg a klik tagjai, hogy mit tesznek és e város és magyarság existenciáját ne dobják oda ismét, honnan oly nehezen lehetett megmenteni, gondolják meg, hogy van jól berendezett állami leányiskolánk, polgári segélyegylet, s kövezetünk javában foly, mi is mintegy 12000 frtba kerül, s mindezeknek nem a jelenlegi tisztviselők s képviselő testületünk az uttorójuk? Lám, ha ezeket meggondolnák a klik tagjai, kik nem is választók, akkor felhagyhatnának a bujtozkodással, hisz a román atyafiak nevetik s a jozanabbjai gyűlölettel fordulnak el önöktől, ezt véssék önök jól emlékökbe, mert csak így lehetnek jó hazafiak s e városnak hű polgárai.

I.

A miskolczi orsz. dalár-ünnep.

— 1884. augusztus 6—11-ig. —

Csak néhány nappal előbb még bérczes-rónás Magyarország minden lakójának figyelme — miut a hogy az öreg Palóczy László nevezte — „paradicsom Borsódvármegyé”-nek székhelye, az én drága szülőföldem felé irányult.

Mintha világváros volt volna Miskolcz hat napig! utcáin az örökös sürgés-forgás, asphalt járdáin a nép járt-kelt éjjel-nappal egyaránt. Akár vendéglőbe, akár az öreg Avasnak páratlan pinczéibe tekintett be az ember, mindenütt terített asztal mindenütt vigalom, mindenütt dal, zene és vidám pohárcsengés!... s mindez egy méla harmoniába olvadva lassu zsongásként hallt el a vadvirágos rónaságon, melyet ama gyászos emlékü, szöke Sajónak hajjai öntöznek!

Gazda és vendég, mulatott kedvére, mert mind a kettő itthon volt.

A vigalmak zaja lecsendült, utcaink kissé néptelenebbek, az ünnepi hangulat tova szállt szívünkbe, nemzeti lobogók nem lengenek alá házainkról, vége az ünnepélynek... csak emléke él bennünk s fog élni még igen sokáig a jövő nemzedékben!

* * *

Már napokkal az ünnep előbb lázas tevékenységet fejtett ki az ünnepélyt rendező bizottság, hogy legyen a fogadtatás méltó Miskolcz híréhez és nevéhez, találjanak vendégeink nálunk is otthonukra s lássák, hogy nemcsak a délibábos, széles Magyar-Alföld rónáin nemcsak bérczes Erdély vadregényes völgyeiben, hanem itt, az erdőkoszoruzta Bükk tövében is élnek még igaz magyarok, a kiknek szívéből nem veszett ki a magyar vendégszeretet, melyet apától öröklött e nemzet!

Varva vártuk a napot, melyen dalaink körünkbe érkezendők lesznek.

A lakosság fiatalja, öregje, apraja, nagya egyaránt, ugyszólván, tödült a vasuti induló-házhoz, hogy szemtanúja legyen ama látványnak, mely nem egyhamar fog ismétlődni e város falsi között.

Türelmetlenül vártuk e délutáni 4 órát... végre a táviró csegettyűje jelezte a vonat közeledését... egy hosszú fűtytyentés: s a virágokkal, lobogókkal feldisített vonat, mely mintegy 50—60 coupéból állott, — berobogott a pályaudvarba a közönségnek eget verő éljenei között s a Rákóczy-induló hangjai mellett. Rövid üdvözlötések után kezdetét vette a bevonulás, mely valóban meglepőleg impozans volt.

A városi önk. tüzoltó egylet tagjai széles sorokat képezve nyitották meg a menetet, utánuk a szathmári és miskolczi cigányzenekar szebbnél-szebb darabokat játszva; ezeket követték a különböző jelvényekkel, kokárdákkal, szalagokkal feldisített dalár-egyletek saját kibontott zászlóik alatt.

Szemképrázató, gyönyörködtető volt a látvány, mit e bevonulás tárt elénk.

Gyönyörű verőfőnyes délután volt, nem küszört egy felleg az égen, mintha talán az ott levők is osztottak volna örömmükben. A házakról tömérdek nemzeti lobogó lengett alá — kettő, három is egy házról. A főutca kezdeténél gyönyörű diadalkapu fogadta az érkezőket, melynek közepén az ország koronás czimere, alatta bibor piros alapon aranybetűkkel e szavak „Isten hozott!” — jobbról a megyének, balról a városnak — egy diszruhás hajdut jobbában három szál buzakalással, baljában szőlőfürttel ábrázoló — ezimere volt látható. A házak ablakai telvék kíváncsi nézőkkel, honnan gyöngéd női kezekből szebbnél-szebb virágcsokrok hullottak alá — s fénylő szemek, piros ajkak édes mosolygása üdvözölte az érkezőket, kik e nem remélt fogadtatás nagyszerűségén elragadtatva, nem győzték eléggé éltetni a lelkes miskolcziakat.

Igy vonult fel a menet — városunk boulevard-szerű főutcáján, a kíváncsi néptömeg sorfalai között — a város-ház terére, hol diszmagyarba öltözött polgármesterünk üdvözölte a város nevében őket, melyre id. Ábrányi Kornél az országos magyar dalár-egylet titkára lelkes szavakban válaszolt, éltetve a várost „hazafisága és áldozatkészsége”-ért s hálás köszönetét fejezve ki a dalár-egyletek nevében, hogy őket falai közé Miskolcz városa meghívta.

Ezekután az elszállásolás megtörtént, este a Koronavendéglő helyiségében tartott az ismerkedési estély, mely képzelmel felül haladó népes volt. A kölömben elég tágas, nagy udvar, — mely deszkatező alá volt véve s gázlámpákkal fényesen megvilágítva — zsufolóság tömve volt, ugyszólván ember ember hátán állott.

Az a zsvaj, az a zsongás, lárma, melyet a jelenlevők provocálása okozott, valami érdekes volt. Emitt kiálták „halljuk Pécsét!”, amott a tuloldalon „halljuk Debreczét!”, a másik „Jászberényt”, a harmadik „Szathmárt” provocálta s mind egyszerre — képzelmelni e lármát — mignem a Pécs-pártiak tulsulyra vergődvén, „Pécs” rágyújtott egy jó nótára; s így lett provocálva Szeged, Eger, Sátoraly-Ujhely, Kassa stb., — ekként folyt le az ismerkedési estély, melynek az éjjel vetette végét.

Az első csoportu dalverseny a nemzeti színházban tartatott meg Huber K. „Talpra magyar” ez. férfünyegésével, mintegy 15 dalárda versenyzett, melyek közül a pécsi és debreczeni egymással küzdött meg az elsőbbségért, mit az orsz. dalár-egylet vörös-selyem tokban levő ezüst koszorujával a pécsi nyerte el a jury ítélete folytán. Hja! a pécsi dalárdát utolérhetlennek tartják, de se baj! büszkék lehetnek a jó debreczeniek arra is, hogy csak oly dalárda képes tőlük az elsőbbséget elnyerni, mint a pécsi! — Bár az elsőbbség koszoruja odaveszett, de az érdem elismertetett: aranyéremmel lettek kitüntetve.

A férfünyegéssel pályázó dalár-egyletek közül az első díjat — gyönyörű nagy ezüst „aranyozott billikom”, ezüst állványon, egyik oldalán Miskolcz város feutebb leirt ezimerevel, másik oldalán pedig e felirással: „Miskolcz város versenydíjja, a miskolczi orsz. dalár-ünnepélyen 1884. aug. 6—11” — az ungvári nyerte el.

A másodikikat — mely a miskolczi hölgyek versenydíjja volt s valóban remek ötvösmű! ébenfa állványon ezüst serleg, elején a feliratot tartalmazó paizsot babér övezi, fedelén egy nemtő áll jobbában babérkoszorúval, baljában lanttal; fogantyújához pedig egy hattyu simul hosszú nyakával, — az alig két éve fennálló e gri nyerte el. Büszkék lehetnek: az első küzdelem is babért hozott számukra.

A harmadikat, a miskolczi dalár-egylet díjját —

egy nagy, remek ezüst babérkoszoru biborvörös atlasezal bélelt tokban, szalagján, mely aranyból készült, e felirással: „A miskolczi dalár-egylet versenydíjja a miskolczi orsz. dalár-ünnepélyen 1884. aug. 6—11” — a rimasombati nyerte el.

A második csoportu dalverseny ugyanott a nemzeti színházban s talán még zsufoltabb ház előtt tartatott meg szabadon választott versenydarabokkal.

Az első díjat — Bartay Ede orsz. dalár-egyleti elnök remek ezüst koszoruját sötétkék selyemmel bélelt tokban — a szegszárdi;

A másodikikat — a kolozsvári dalkör elnökének Benigni Samunak díszes ezüst serlegét — a szathmári nyerte el halhatatlan Petőfink „Honfi dalával.”

A harmadik díj, Szőlősy József marosvásárhelyi ötvösnek s dalár-egyleti tagnak sajátkezűleg készített gyönyörű művü, kisebb ezüst kelyhe volt, melyet Palotassy-féle magyar dalával a jászberényi vitt el.

Valóban szép Szőlősy József urtól! Üdvözlöt a hon minden ily nemes érzelmü áldozatkész fiának! ki magasztos eszmékért nemcsak hevül, hanem áldozik is! Üdv minden ilyen derék ötvösnek!

Az összhangverseny aug. 9-én tartatott ugyancsak a nemzeti színházban, hol az összes jelenlevő daleyletek összműködésével adtak elő darabok, a többi közt Liszt Ferencnek „Rajnai borsalát”, Mosonyinak „Szentelt hantok” ez. dalát s Hubai Jenő nagytehetségü ifju hegedűművész s a brüsszeli zeneakadémia igazgatójának „Hajós imáját”, melyet szerző személyesen vezényelt s melyek mindenikét tetszettel fogadta a közönség, de azon hatást egy sem szülte, melyet Hubernak „Magyar király induló”-ja (szövege Várdi Antaltól), a közönség freneticus tapsokban tört ki, szerzőjét megjelenezte s szünni nem akart, míg az újból el nem énekeltetett.

Vasárnap 10-én u. e. promgrammal tartatott meg az összelőadás a városháza udvarán d. u. 5 órakor, melynek végeztével a vendégek nagyrésze s a megye színejava a megyeház nagytermébe gyűlt egybe. Justitia trónjába Terpsychore ült s tánczolt az ifjuság tüzzel, kedvvel kivilágos-kivirradtig!

Másnap délelőtt hirdettetett ki a nemzeti casino termében a jury határozata s osztattak ki a versenydíjak s már délfele nagyon oszladoztak dalár-vendégeink, bucsut intve városunknak.

Estve telt ház előtt diszhangverseny tartatott a kir. operaház kiválóbb tagjai által nemzeti színházunkban, elég szép és változatos programmal, melynek egyik legérdekesebb részét képezte Ábrányi Emilnek „Prologja”, mi szerzőnek méltán becsületére válik.

Ünnepelt Miskolcz hat napig! s ez ünnep emlékezetes lesz előtünk miskolcziak előtt, de azt hiszem emlékezetes maradand azok előtt is, kiket szerencsések voltunk városunk falai közt üdvözölhetni, mint testvéreinket szívünk melegéhez ölelhetni s a vendégszeretet asztalánál a barátság poharával megkínálhatni.

De hogy tudósításom teljes és hű legyen, nem szabad megfeledkezmem az ország koszorus (?) vándordalnokáról Hazafy Veray Jánosról sem, kit szerencsések voltunk városunkban láthatni.

Érdekes egy ember! magyar kalpagjánál tollat visel, kabátját félvállra vetve hordja, mely alól patyolat ingének ling-lobogós ujjja látszik ki; jobbában hatalmas fokossal, baljában pedig könyvvel s kiadott verseinek füzetkeivel jár, melyeket fünek-fának kínálgat; mellén keresztül széles nemzeti szín szalagot visel, melynek fehér sávjára valami jámbor nyomdász odanyomta hangzatos nevét — hazafiságból.

Bármerre ment, apró gyermekek vették körül, azok kisérték utón-utfele s csak egy köszöntötték hogy

— Adjon is János bácsi!

Amire ő nagy hetykén csak annyit vetett oda:

— Szervusz öcsém!

Ő is itt hagyott, ő is elment más határra, zöldberekbe énekelni, hogy hallhatatlan költeményeiben állitson örök emléket a miskolczi orsz. dalár-ünnepélynek.

Istvánffy Gyula.

Füzdői levél.

Málnás, aug. 4.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Több lapban olvasám, hogy Málnás községében egy kies völgyben fekvő gyógyfürdönket csak azok ismerik, kik az Olt mentén felhaladva, ugyszólvá bel-ülköznek. Ez igaz-talan állitással szembe bátran merem állítani, hogy a kik a málnási fürdőn megjelentek és ott időnként meggyógyulva hazatértek, fürdönket érdekében reklámkép nem bocsáthatnak egyebet világgá, mind örökké tartó haláljukat. És ezen reklám sokkal megnyugtatóbb, mint az egyesek által fellengösen megirt velő nélküli fantaziák. Miből kifolyólag bátran állithatni, hogy volt, van bizony Málnásnak mindig helyesen gondolkozó és meglehetősen szám vendége.

Sokan kicsinylik a málnási fürdő vendégeit is, s azt hozzák fel, hogy Málnáson nincs intelligens közönség. Ennek megczafolására lelki örömmel hozom tudomására,

hogy az idén is van Málnáson intelligens közönség. Ugyanis: Folyó hó 3-án a málnási intelligens közönség egy eszes hangversenyt rendezett, melyen a „Bánkbán” című nyitányt az itten működő — zenetanár Fejér Poldi ur vezetése alatt — negyenyedi zenekar játszotta, nevezett kar-nagya személyes vezetése mellett, ezenkívül előadta kar-nagya által komponált „Málnási csárdás”. A nyitány meggyőzte a közönséget arról, hogy a zenekar szakértő vezetése alatt áll; a „Málnási csárdás” pedig ereimben minden csepp vért megmozdított s a zenekar lelkesült működése közben a hurok kemény pattogtatása már-már azt hitette el velünk, hogy az új magyaroknak nemesak hurok-jok, hanem hegedűjük is szétszakad, s ez okon felesleges kiemelniük ismételve, hogy fűrdők magyar közönsége lelkesülve újratá meg a csupa taktusból álló magyar csárdást.

Nyitány után Papp Czeccilia k. a. szavalt a „Zizim” című hírneves költeményt. E költemény elszavalását hallgatni valóban élvezet volt, mert a közkedvességű kis növendék meg lett áldva ésszel és szízzel. Ésszel, mert minden egyes momentum arról győzte meg a közönséget, hogy szavaló a költemény minden betűjét teljesen megértette. Szízzel, mert az elszavalt költeményt annyira átérzte, hogy érzéseinek ott adott kifejezést, a hol kellett, s ha már értelméhez és érzéséhez hozzá tesszük azon gyönyörű hangját, melylyel a sors megáldotta, bátran kimondhatjuk, hogy egy kis növendéktől szebb szavaltat hallani is ritkán lehet.

Zongorán négy kézre játszottak Kuglerner ő nsga, és Schmidt Mariska k. a. játékuknál, ha tán valakinél kifogott volna azon lelkesültség, mely felkelt benne a zenekar „Málnási csárdás”-ától: letkesültségében újra feléledt s meggyőződhetett arról is, hogy a zongorán szakértő kezek működtek.

Hegedült m.-vásárhelyi kereskedő Temesvári Mihály ur s hegedűjét zongorával kísérte a szép és kellemes Lázár Irén k. a., közös játékuknál, ki a szereplőket soha sem látta is, meggyőződhetett arról, hogy azok a szépet és nemeset megértik s azért lelkesülni is tudnak.

Czimbalmozott a kis nyolcz éves Papp Dezsőke zene-kísérettel. E kis gyermek oly ügyesen játszotta „Kék nefelejtés”-et, s reá egy vig csárdást, hogy mindenki ráismert, hogy a kedves kis Papp Czeccikének édes testvére.

Szavalt Lászlófy Berta k. a. az „Utolsó alamizna” című költeményt jól átgondolva és érzéssel, mi természetesen tapsokat vont maga után.

Énekelt magyar népdalokat Schmidt Mari k. a. oly szépen és érzéssel, hogy bármelyik elhíresedett fűrdőnek is diszére válhatott volna. Kapott is elismerést bőven az újrakkal és a számtalan debodott virágcsokrokkal. E kedves hölgy a magyar népdalokat nemesak szépen énekelte, hanem oly tisztán és jó magyarsággal ejtette ki a szavakat, hogy énekében magyar nőnek tekinthetők.

Hegedülte Romeo és Juliát Papp Czeccilia k. a., Schmidt Mari k. a. zongorakísérete mellett. E két hölgy játéka csak szakértő lehet hivatott helyes bírálatot mondani s én csak annyit jegyzek meg, hogy mindkettő kellemesen lepte meg a nagyszámú közönséget.

Hangverseny után a lelkes fiatalság táncra kerekedett s ennek csak az éjféli utáni órákban lett vége.

Van tehát a málnási gyógyfűrdőnek intelligens közönsége is. **Egy fűrdővendég.**

Értesítés

a kolozsvári államilag segélyezett felsőbb kereskedelmi iskola felől.

a) **Czélja az intézetnek.** Tudományos és szakzerű kiképzése azon ifjaknak, a kik a kereskedés, forgalom, közgazdaság, vagy iparvállalatok terén, valamint az állami közigazgatás azon ágainál óhajtanak alkalmazást nyerni, a melyre ezen intézetet végzett ifjakat az 1883-ik évi, a tisztviselők minősítéséről szóló I. t. cz. minősülteknek és illetékeseknek nyilvánítja.

b) **Beiratás.** Az 1884—85-iki tanévre a beiratások f. évi szeptember 1—5. d. e. 9—12 óráig az intézet helyiségében (Főter, plébániai épület) eszközölhetnek; ugyanazon napokon a délutáni órákban 3—5-ig tartnak a felvételi és javító vizsgálatok. A tanév ünnepélyes megnyitása szept. 6-án d. e. 10 órakor lesz s a következő napon reggeli 8 órakor a rendes tanítás megkezdődik.

c) **Felvétel.** E felsőbb kereskedelmi iskola első osztályába rendes tanulóknál oly növendékek vétettek fel, a kik a gümnasium, reál, vagy polgári iskola négy alsó osztályát legalább kielégítő sikerrel végezték, vagy a kik legalább 14 évesek és az említett iskolák osztályáiban ezen intézetben tanítatni szokott tantárgyakból felvételi vizsgálatot állnak ki. A magasabb osztályba való felvétel csakis a megelőző osztály tantárgyaiból sikeresen kiállított felvételi vizsgálat, vagy valamely hasonrangú és nyilvánossági joggal felruházott intézet megfelelő bizonyítványa alapján történhetik. A felvételi vizsgálatokért külön díj fizetendő.

d) **Iskola díjak.** E kereskedelmi iskolába lépő növendékek beiratása alkalmával „beiratási díj” ezimben egyszer mindenkorra négy forintot taroznak fizetni. A tandíj a rendes tanulóktól egy évre 40, azaz negyven forint, melynek fele a beiratás alkalmával, a másik fele pedig február elején fizetendő. A rendkívüli tanulók annyiszor 4 frtot fizetnek egész évi díjúl, a hány tanórára járnak ba hetenkint, mindaddig, míg a díjaik a rendes tanulók

díját előli, ezen összesen tulmenő órákért díjt nem fizetnek. A tandíj fizetés alól hiteles bizonyítvánnyal igazolt szegénység alapján a kitűnő és jelesosztályu bizonyítványt felmutatók fel is mentetnek. Ifjúsági könyvtár alapjára minden tanuló 2 frtot tartozik fizetni.

e) **Az intézet rangja.** A kolozsvári felsőbb kereskedelmi tanintézet az 1872. október 10-én kiadott miniszteri rendelet III-ik cz. első paragrafusára szerint egy rangba helyeztetett a főgymn. és főreál tanodával, s mindazon kedvezményekben részesül, a melyek ezen intézeteket megilletik, például: az itt végzett növendékek katonai kötelezettségük kitértésében az egyévi önkéntességre jogosítva vannak; és továbbá, ez intézet azonos szervezete és teljesen egyenrangú a budapesti kereskedelmi akadémiával is s növendékeit ugyanazon életpályákra készíti elő, mint az.

Bővebb felvilágosítást nyújtó prospectussal vagy évi értesítővel szívesen szolgál az igazgatóság.

Kolozsvárt, 1884. aug. hó 10-én.

Kiss Sándor,
igazgató tanár.

VEGYES HIREK.

— **Abrudbánya város** képvisleti tagjai felének megválasztása f. hó 22-re, az igazoló választmány ülése f. hó 31-re tüzetett ki. A tisztújítás valószínűleg szeptember hó 1-én fog megtörténni a t. alispán ur előklete alatt.

— **Kereskedő tanulók iskolája,** ifj. Winkler János derék kereskedőnk kezdeményezése és áldozatkészsége folytán, addig is míg a kereskedő tanulók iskolája ügye végleges megoldást nyerne, 7 tanulóval Sebetyén Sándor polg. iskolai tanító alatt ideiglenes szervezettel e hó elején megnyit.

— **Hymen.** Özv. Székelyhidi Jánosné kedves leányát Jankát, folyó hó 12-én d. u. vezette oltárhoz Mészáros József helybeli kereskedő segéd: ugyanazon Kovács Mihály derék polgártársunk leánya Katalin tartotta menyegzőjét Korbuly kolozsvári asztalcsézőg üzletvezetőjével Gavré urral. Az első menyegzőn városunk kereskedő köreinek legkiválóbbjai, a másikon az előkelő polgári osztály tagjai vettek részt a vidám ünnepélyen. Boldogságot e szép frigyrel

— **Alvinczi dalkör.** Julius hó végén egy társaság lévén egybegyűlve, indítványoztatott egy dalkör szervezése. Az indítvány ma már megvalósult. Székely Lehel felhívására Kovács Elemér, Kovácsi Bálint, Czövek Róbert, Ürmösi Ferencz, Butyka Leopold, Szabó József, Frenzl Gyula, Molnár Samu, Nagy László és Fejes Károly irtak alá mint működő tagok. E hó elején a felhívás kibocsátója által a tanítás meg is kezdetett, s e hó 12-én már be is mutatta a rövid időn tanultakat. Augusztus 12-én pénztára javára hangversenyyel egybekötött dalestélyt rendezett, mely minden tekintetben a nagyszámú közönség teljes meglegedésével folyt le. Az első számot a műsorból Kölesy „Hymnussa” képezte. Előadta a vegyeskar. 2. „Szép Ilonka” Vörösmartyótl. Szavalt Simonyi Irma k. a. 3. „Air Varie” Bodótl, hegedű szóló zongora kísérettel. Előadták Molnár Sándor és Molnár Olimpia k. a. 4. Egyveleg. (átdolgozta K. E.) Zongorán előadta Kovács Elemér. 5. Népdal. Énekelte a férfikar. 6. Párfín. (magyar ábránd.) Előadta a vonó négyes. A vonó négyesben közreműködtek: Molnár Sándor, Kiss Károly, Apáthi Miklós és Molnár Samu. 7. Ingdál. (angolból fordította Szász Károly). Szavalta Péterffy Árpád. 8. „Tancred” de Rosinótl. Előadták zongorán 6 kézre Molnár Olympia, Simonyi Irma k. a. és Kovács Elemér. 9. Népdalok. Énekelte a vegyes kar. Ezen eszesen összeállított műsor igen szépen adatott elő. Nem mulaszthatom el fel nem említeni a vegyeskarban közreműködött tisztelt urhölgyek neveit, u. m. Kovácsy Bálintné, Székely Lehelné urasszonyok, Komáromi Sarolta és Etelka, Péterfy Etelka s Pálly Jólán k. a. Fogadják a dalkar nevében a legszive-sebb köszönetem szíves közreműködésökért, nem különben a műsorban névleg felemlített szíves működők is. Összes bevétel 56—57 frt. A tiszta jövedelemből elhatározatott Petőfi összes költeményeinek meghozatala az olvasó-egylet könyvtára részére s még fennmarad 15 frt, a mely dalkörünknek alapját képezi. A dalestélyt tánc követte, mely kivilágos kivradtig a legjobb kedvben tartott. Székely Lehel.

— **Vasuti közlekedésünk** s különösen a térti jegyek megnyerése érdekében irt közelebbi vezércikkünk kedvező eredményre vezetett. Amint örömmel értesültünk a helybeli vasuti állomás derék főnöke Szlavik ur illetékes helyen előterjesztette a közszükség ezen kielégítésére irányult felszólalást s egyelőre Kolozsvár, Maros-Vásárhely és Torda városokba nyerhetünk kedvezményes utazási jegyeket. Fogadjá a t. főnök ur előre is szerkesztőségünk és a közönség nevében köszönetünket szíves fáradozásáért.

— **Utazási kedvezmények a kolozsvári III-dik tenyész kiállításra.** Ezenel van szerencsénk közhírré tenni, hogy mindazok kik a folyó évi augusztus 30-tól szept. 2-ig tartandó kolozsvári III-dik tenyészkiállítására az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatalánál Kolozsvárt „Állandó belépti-jegyet” váltanak (mely jegyek ára 2 frt és mind a négy kiállítási napon bárhányzori belépésre használható) egyuttal vasuti „Igazolati-jegyet” nyerne, mely a következő menetdíj kedvezmények vannak össze-kötte: 1. A m. kir. államvasutak összes vonalain (ide értve tehát a volt Első Erdélyi vonatot is) a gyorsvonatok kizárásával a személyvonatokon a III. osztályu jeggyel a II-od osztályban, vagy fél II-od osztályu jeggyel a III-od osztályban, továbbá az omnibus vonatoknál fél I. osztályu jeggyel a II-od osztálybaa lehet utazni. 2. A Szamosvölgyi vasuton (Deézs-Kolozsvár) ugyanancsak a III-od osztályu jeggyel a II-od osztályban, vagy fél II-od osztályu jeggyel a III-od osztályban lehet utazni. Ezen menetdíj kedvezmény mindkét vasuton augusztus 27-től bezárólag szept. 10-ig áll érvényben, mely időszak alatt a kolozsvári lö-versepek és szeptemberi országos vásár megfogznak tar-tatni. Egyszersmind felkérjük mindazokat, kik kiállítai szándékoznak, szíveskedjenek bejelentéseiket mielőbb meg-tenni, mert a határidő augusztus 15-én lejár. Bejelentési ivatek a részletes programot is tartalmazza az Erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala Kolozsvárt díj-talanul és forduló postával szolgál. — Kolozsvár, 1884. aug. hó 7-én. A kolozsvári III-dik tenyész állatkiállítás rendező bizottsága.

— **Piaczi árjegyzék.** Nagy-Enyed, 1884. aug. hó 14-dikröl. Hectoliter tisztabuza 5 frt 50 kr. Rozs 3 frt 75 kr. Elegybuza 5 frt — kr. Törökbuza 5 frt — kr. Zab 3 frt 50 kr. 100 kgm széna 4 frt 60 kr. Egy kilogramm sertésus 48 kr, marhahus 44 kr, borjúhús 36 kr, berbéshus 28 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:
Dr. MAGYARI KÁROLY.
TÜRÖK BERTALAN. **SZILÁGYI FARKAS.**
KIADÓ-TULAJDONOS: **WOKAL JÁNOS.**

2231.—884.
közig. sz.

Hirdetmény.

Ezenel közhírré tétetik, hogy Gyula-Fehérvár szab. kir. várost illető következő javadalmak folyó 1884. év október hó 1-től kezdve 3 évre a városi tanácsház nagytermében tartandó árverés útján kiadatok, és pedig:

1. A szesz és pálinka árulási jog haszonbérlete, kikiáltási ár évi 4501 frt 50 kr, árverése folyó év **szeptember hó 2-án d. e. 9 órakor.**

2. A félelvi bor korcsmatartási jog, kikiáltási ár évi 3610 frt, árverése folyó év **szeptember hó 1-én délelőtt 9 órakor lesz.**

Bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-ka teendő le. Bővebb értesítést a városi tanácsnál bármikor megtekinthető árverési feltételek nyujtanak.

Gyula-Fehérvár, szab. kir. város tanácsának 1884. aug. hó 2-án tartott üléséből.

Novák Ferencz,
polgármester.

2—2

3450.—1884.
közig. sz.

Hirdetmény.

Ezenel közhírré tétetik, hogy Gyula-Fehérvár szabad kir. várost illető következő javadalmak a városi tanács által 1885. évi január hó 1-től 1887. december hó 31-ig terjedő három évi időtartamra a városi tanácsház nagytermében tartandó árverés útján kifognak adatni.

1-ször. Az idegen sörbehozatal dijszedés, kikiáltási ár 150 frt árverés folyó **1884. év szept. hó 3-án délelőtt 9 órakor.**

2-ször. Az éjjeli világításra szedendő díj bérbeadása, kikiáltási ár 1211 frt, árverés folyó **1884. szept. hó 3-án délelőtt 9 órakor.**

3-ször. A városi lámpák világításának bérbeadása, kikiáltási ár lámpánként 10 frt 30 kr, ár-lejtése **1884. szept. hó 4-én délelőtt 9 órakor.**

4-szer. Az idegen helyről behozandó bor és must utáni dijszedés, kikiáltási ár 1255 frt, árve-rese folyó **1884. szept. hó 4-én délelőtt 9 órakor.**

Bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-ka teendő le. Bővebb értesítést a városi tanácsnál bármikor megtekinthető árverési feltételek nyujtanak.

Gyula-Fehérvár szab. kir. város tanácsának 1884. aug. hó 2-án tartott üléséből.

Novák Ferencz,
polgármester.

1—2

Sz. 697—1884.
tkvi

Árverezési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság részéről közzé tétetik, hogy nagyenyedi Horváth Albert végrehajtató 10 frt tőke, ennek 1877 évi márcz. 29-től járó 6% kamata 19 frt 70 kr eddigi költség kielégítése végett végrehajtást szenvedők Gligor Todor Juon, Ilie, Stefan, Marie, Pálágyia és kiskoru Onyiga Todorikának a vladházi 53 számú tkjvben A+ 1—19. rendszámú fekvők 580 forint becsértékben, és Gligor Vurvara, Vaszilia és Toornak a vladházi 89 sz. tkjvben A+ 1—3. és 7 r. sz. fekvők fele rész jutalekára 189 frtban megállapított kikiáltási árban Vládháza község előjárósági helyi ségében 1884. évi augusztus hó 21-én délelőtt 9 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alól is eladotnak.

* Venni szándékozk kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t. cz. 42. §. jelzett árfolyam-számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kel-zéhez letenni.

A vételár pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 15 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különb az árverezés megállapított feltételei alóli telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt, és Vládháza község előjáróságánál megtekinthetők.

A kir. járásbírósg, mint telekkönyvi hatóságótl. Nagy-Enyeden, 1884. junus 6-án.

Szentpáli,
kir. aljbíró.

Szer Na
A KIA
lap s közle
Kí
Wokál J
az elő
bérm
késztat

Megye totta meg r ispán ur el Az ül ban a követ Csat jelentés te megrogált

Vizak mény szerit képviselővá van be, az Rodeanu, I Damianu, N risor, Joanu semmisitte rása helybe igazolattott.

Nagy-vasuti hid összeszoritá tárgyalása e János elnök kösti Feren Magd Todorika G Kálmán me gya Gligor beadott foly értelmében

Hen házakban a talan és az tottak szá hában az a vizsgálati végével volt A nag gével elitét

Ze
Ha
Az
Bü
Bo
Le
Ró
Jó
Sz
Bá
Me
Bá
Ifj
Sz
Bo
Sz
Po
Ha
D
Vi
És
Bü
Éd
Me

*) Me adott „Emlék